

Kansalaisyhteiskunnan tila

Kepan kevätkokous 22.4.2016

Auli Starck

Kansalaisyhteiskunnan tila – mitä se tarkoittaa?

Kansalaisyhteiskunnan toiminnan mahdollistava toimintaympäristö – *enabling environment*

Minimikriteerit

- Ihmisoikeuksien toteutuminen
- Kansalaisjärjestöjen itsenäinen rooli kehitystoimijoina
- Demokraattinen keskustelu
- Tilivelvollisuus ja läpinäkyvyys
- Toiminnan mahdollistava rahoitus

Globaalit trendit

Yhä useampi valtio rajoittaa kansalaisjärjestöjen toimintaa
CIVICUS: 96 maata 2014 -> 101 maata 2015

Rajoitukset lisääntyneet myös Euroopassa (2014: 9 maata -> 2015: 16)

Rajoitukset

- Lainsäädäntö & kontrolli
- Rahoitus
- Sananvapaus
- Aktivistien vaino

Miksi kansalaisyhteiskunnan tila kapenee hälyttävästi?

Jopa 96 valtiota rajoittaa ilmaisun ja yhdistymisen vapautta. Ilman vapaasti toimivaa kansalaisyhteiskuntaa demokratia ja ihmisoikeudet eivät toteudu.

Haitallinen lainsäädäntö 01
Järjestötoimintaa estäviä ja tiedonsaantia rajoittavia lakeja laaditaan yhä useammissa maissa.

Jatkuvat tarkastukset 02
Arvaamattomat lupaprosessit ja aiheettomat tarkastukset vaikeuttavat toimintaa.

Epävakaata rahoitusta 03
Moni valtio sulkee järjestöiltä ulkomaisia rahahanoja samaan aikaan, kun kehitysrahoitusta kohdennetaan entistä enemmän yrityksille.

Uudet uhat 04
Vihapuhe, yritysten hyökkäykset ihmisoikeuspuolustajia kohtaan ja terrorismilakien käyttäminen järjestöjä vastaan ovat lisääntyneet.

Suomen on tuettava aktiivista ja monimuotoista kansalaisyhteiskuntaa.

Syitä kansalaisyhteiskunnan rajoituksille

- Demokratiavaje ja epävarmuus - valtaapitävät eivät siedä muita ääniä, kansalaisyhteiskunta mielletään oppositioksi
- Taloudellisen ja poliittisen eliitin prioriteetit – mm. yritysten priorisointi
- Pakkomielle turvallisuudesta, terrorismin pelko
- Suvaitsemattomuuden yleistyminen

Video

Tansania on yksi maa, jossa kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä rajoitetaan.

Kepan tuoreella videolla tansanialaiset järjestöedustajat kertovat mitä rajoitukset käytännössä tarkoittavat.

<https://youtu.be/Gp4nZ6gRsZU>

Kehitysmaiden kansalais-yhteiskuntien tukemisen keinoja

- Vaikuttamistyötä tekevien järjestöjen tukeminen
- Resurssien turvaaminen
- Koulutus ja tietoisuuden lisääminen
- Kokemusten jakaminen ja vertaistuki
- Verkostoituminen kotimaassa ja kansainvälisesti
- Työkalujen ja tekniikan hyödyntäminen
- Solidaarisuuden osoittaminen

Kepan rooli - etelä

Kepa tukee ohjelmamaissaan kumppanijärjestöjä, jotka vaikuttavat kansalaisyhteiskunnan tilan paranemiseen

Tuloksia saatu jo:

- Kumppanijärjestöjen ymmärrys kansalaisyhteiskunnan asemasta, tilasta ja roolista vahvistunut
- Yhteistyö ja verkostoituminen lisääntynyt eri tasoilla
- Kyky analysoida toimintaympäristöä vahvistunut
- Viranomaisten tietoisuus kansalaisyhteiskunnan rooleista ja toimintaedellytyksistä on lisääntynyt

Suomi

Merkkejä ilmassa:

- Rahoitusleikkaukset ja tiukemmat rahoituskriteerit
- Oman varainhankinnan korostaminen
- Suhtautuminen järjestöihin ammattimaisina hanketoteuttajina, tulosten vaatimus
- Puheet pirstaleisuudesta (vs. moninaisuus)
- Järjestöjen osallistaminen ja kuuleminen vähentynyt
- Keskusteluilmapiiri muuttunut, vihapuhe lisääntynyt

Kepan rooli - Suomi

- Kansalaisyhteiskunnan tilan seuranta
- Kansalaisyhteiskunnan roolin ja tilan nostaminen esille keskusteluun
- Vaikuttaminen Suomen rooliin kansalaisyhteiskunnan puolustajana
- Yhteistyö kansainvälisten verkostojen kautta – ja solidaarisuuden osoitus
- Jäsenten tukeminen etelän kansalaisyhteiskuntien vahvistamisessa
- Linkittyy myös edunvalvontaan – voivatko Kepan jäsenet toimia kaikissa maissa? Voivatko niiden kumppanit toimia vapaasti?

Kehy-leikkausten vaikutukset

- Satoja hankkeita lopetettiin nopeasti / ei aloitettu
- Vähemmän hyödynsääjiä, toimintoja, maita
- Irtisanomisia Suomessa (noin 130) ja kehitysmaissa lisää
- Kilpailuasetelma vs. yhteistyö
- Etelän työ vs. kotimaa vaikuttaminen ja globaalikasvatus
- Isot ammattilaiset vs. pienet vapaaehtoisjärjestöt
- Varainhankinnan roolin korostuminen
- Järjestöjen määrä ja työn monimuotoisuus laskee

Jotain hyvää?

- Uutta ajattelua ja uusia toimintatapoja – rohkeutta?
- Yhteistyötä ja synergioita
- Uusia lahjoittajia ja vapaaehtoisia
- Vähemmän riippuvuutta UM:stä

